

Klassisk historiografi og historieteori

fra Kildeskriftselskabet

Æneas bærer sin fader Anchises ud af det brændende Troja.

Den historiske tradition er en underlig størrelse. Ikke sjældent føles den som en *byrde*, fordi man partout skal vide, hvad tidligere historikere har ment - og være klogere. Andre gange får traditionen blot lov at danne *baggrund* for vore egne fortræffeligheder efter melodien: "Før i tiden drejede historien sig kun om (indsæt selv: krig og konger, mænd, politik, staten etc.), men nu om dage ..."

Men der er også en tredje, mere positiv måde at forholde sig til traditionen. Man kunne f.eks. nærme sig den med en

blanding af åbenhed og nysgerrighed. *Traditionsbevidsthed* er ikke kun viden om tidligere historikers landvindinger og det præg, de fortsat sætter på forskningen. Det er også forståelsen for, at vores billede af traditionen altid tenderer til at være forsimplet og fordrejet. Det er ofte både oplysende og inspirerende at tage sig tid til den ægte vare, f.eks. i form af de klassiske historiografiske værker, Kildeskriftselskabet tilbyder.

Man kan f.eks. følge hovedsporet i den radikale historikertradition og læse Erslevs velformulerede, men også dybt splittede tale *Historieskrivning og Historieforskning* fra 1911 (udgivet sammen med Povl Bagges kritik fra 1940). Eller man kan lystlæse i et udvalg af tekster fra et andet koryfæ fra samme tradition: den krakilske, velskrivende og ufatteligt selvsikre Erik Arup (*Udvalgte afhandlinger og anmeldelser* i to bind). Begyndelsen til den radikale historikertradition skal søges i 1870'ernes København, og det får man et indblik i ved at se i *C.F. Brickas litterære dagbog*. Der kan man også følge Kildeskriftselskabets første, politiserede historie. Hvis man skulle pege på et værk, der både metodisk og politisk repræsenterer denne radikale tradition i dens klassiske form, så er det J.A. Fridericias *Adelsvældens sidste Dage* (1894), et værk, der både er klart, velskrevet og forbløffende moderne i sin behandling af perioden 1648-1660.

Men i begejstringen for de radikale historikere er der bestemt ingen grund til at glemme deres modspillere. Selv om de ikke på samme måde dannede skole, har de noget at byde på i kraft af en bredde og en sans for kultur- og åndshistoriske vinkler, som endte med at blive underbetonede i den radikale tradition. Det gælder frem for alt Johannes Steenstrup, hvis *Historiografiske og historieteoretiske Skrifter* for nylig er blevet genudgivet. Og så var ungkarlen Steenstrup i øvrigt også Danmarks første kvindehistoriker (*Den danske Kvindes Historie*). Men også Edvard Holm hører til denne gruppe af konservative, engang forældede, men nu atter aktualiserede historikere i kraft af sine afhandlinger fra omkring 1880 om *Holbergs statsretlige og politiske Synsmaade*, synet på *Kongemagt, Folk og borgerlig Frihed* og *Den offentlige Mening og Statsmagten*.

Og sådan kunne man blive ved, for hvorfor egentlig stoppe ved Erslev-generationen?

Sebastian Olden-Jørgensen
formand for Kildeskriftselskabet

Sæt kryds:

- Kr. Erslev & Povl Bagge: *Om Historieskrivning og Historieforskning* (1911/40) 92 s., kr. 50.
- Erik Arup: *Udvalgte afhandlinger og anmeldelser* (1900-1947), 2 bind, 969 s., kr. 150.
- C.F. Brickas *litterære dagbog 1873 - 1878*, 196 s., kr. 100.
- J.A. Fridericia: *Adelsvældens sidste Dage* (1894), 617 s., kr. 150.
- Johannes Steenstrup, *Historiografiske og historieteoretiske Skrifter* (1891-1934), udg. ved Jon A. P. Gissel, 348 s., kr. 300.
- Johannes Steenstrup: *Den danske Kvindes Historie*, (1917-1930) udg. ved Jelma Texlev, 2 bind., 498 s., kr. 100.
- Edvard Holm: *Den offentlige Mening og Statsmagten i den dansk-norske Stat i Slutningen af det 18de Aarhundrede 1784-1799* (1888), 206 s., kr. 50.
- Edvard Holm: *Holbergs statsretlige og politiske Synsmaade* (1879), 66 s., kr. 50.
- Edvard Holm: *Om det Syn paa Kongemagt, Folk og borgerlig Frihed, der udviklede sig i den dansk-norske Stat i Midten af det 18de Aarhundrede* (1883), 133 s., kr. 50.

Andre klassikere

- Caspar Paludan-Müller: *De første Konger af den Oldenborgske Slægt. Omrids og Tanker til Forstaaelse af Danmarks Historie i Overgangen fra Middelalderen til den nyere Tid* (1874), 635 s., kr. 150.
- C. Paludan-Müller: *Grevens Fejde* (1853-1854), 2 bind, 925 s., kr. 200.
- Gustav Bang: *Kirkebogsstudier. Bidrag til dansk Befolkningsstatistik og Kulturhistorie i det 17. Aarhundrede* (1906), 142 s., kr. 50.

- Harald Jørgensen: *Trykkefrihedsspørgsmaalet i Danmark 1799-1848* (1944), 453 s., kr. 100.
- J. A. Fridericia: *Studier over Adelsvældens Historie. Udvalgte Afhandlinger og Anmeldelser* (1872-1905), 679 s., kr. 150.
- Knud Fabricius: *Skaanes Overgang fra Danmark til Sverige. Studier over Nationalitetsskiftet i de skaanske Landskaber i de nærmeste Slægtled efter Brømsebro og Roskildefredene* (1906-58), 4 bind, 1101 s. kr. 300.
- Niels Neergaard: *Under Junigrundloven. En Fremstilling af det danske Folks politiske Historie fra 1848 til 1866* (1892-1916), 2 bd., 1842 s. kr. 300.
- Kildeudgivelse og kildebenyttelse. Kildeskriftselskabet 1877-2002*, 110 s., kr. 50.

Bestilling:

Bestil på til vores hjemmeside: **www.kildeskriftselskabet.dk**

Eller bestil per e-post: **bestil@kildeskriftselskabet.dk**

Eller **udfyld og send** blanketten til: Kildeskriftselskabet,
Rigsdagsgården 9, 1218, København K.

Ved bestillinger over kr. 500 beregnes ikke forsendelse og porto i Danmark.

Navn: _____

Vej: _____

Postnr.: _____ By: _____